

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

PODSUMOWANIE PRZEBIEGU STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU „STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM DO 2020 ROKU”

zawierające pisemne uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów, zgłoszone uwagi i wnioski oraz propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	4
2.1 Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko	4
2.2 Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko	4
2.3 Uzyskanie wymaganych opinii.....	5
2.4 Zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu	6
3. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	7
3.1 Ustalania zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko.....	7
3.2 Opinie właściwych organów.....	11
3.3 Zgłoszone uwagi i wnioski	12
3.4 Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.....	12
3.5 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	12
4. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	12

1. Wprowadzenie

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowiły Dyrektywa 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001 r.) oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 3 pkt 14 ww. ustawy strategiczna ocena oddziaływania na środowisko to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności: uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskanie wymaganych ustawą opinii oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Jednocześnie, zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy, do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów,
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko był projekt „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku”. Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jak i sama Prognoza, miały na celu określenie i ocenę:

- skutków dla środowiska, które mogą wynikać z ustaleń zawartych w dokumencie,
- stanu i funkcjonowania środowiska oraz tendencji do zmian przy braku realizacji ustaleń,
- możliwości rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko, w tym na krajobraz, które mogą wynikać z realizacji ustaleń dokumentu.

2. Przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegało w czterech etapach:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych opinii,
- zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu.

2.1 Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Marszałek Województwa Wielkopolskiego pismem nr DS-2.521.1.2015 z dnia 15 maja 2015 roku oraz pismem nr DS-II.521.1.2015 z dnia 18 maja 2015 roku wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku”.

Zakres ten został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem nr WOO-III.411.228.2015.PW.1 z dnia 17 czerwca 2015 r. oraz z Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu pismem nr DN-NS.9012.668.2015 z dnia 27 maja 2015 r. W wyżej wymienionych pismach stwierdzono, że prognoza powinna być sporządzona w pełnym zakresie określonym w art. 51 ust. 2. i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2.2 Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

Podstawowym celem prognozy było ustalenie, czy zapisy projektu Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ułatwić miała również identyfikację, możliwych do określenia, skutków środowiskowych spowodowanych realizacją

postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy przyjęte rozwiązania w dostateczny sposób zabezpieczają przed powstawaniem konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Informacje zawarte w prognozie opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

W Prognozie określono, przeanalizowano i oceniono istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń projektu Strategii, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, znajdujących się na obszarze Wielkopolski. Ponadto określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń projektu Strategii, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na formy ochrony przyrody, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, a także na florę i faunę, w tym gatunki objęte ochroną gatunkową. Przedstawiono także rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu Strategii, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów.

W Prognozie przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Strategii wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Analiza potencjalnych oddziaływań, które mogą być skutkiem realizacji ustaleń projektu Strategii została przedstawiona w formie opisowej wraz z merytorycznym uzasadnieniem i odpowiednimi wnioskami wynikającymi z tej analizy.

2.3 Uzyskanie wymaganych opinii

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku” wraz z Prognozą

oddziaływania na środowisko zostały przekazane do zaopiniowania pismami nr DS-II.521.1.2015 z dnia 7 stycznia 2016 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wojewódzkiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Organy przedstawiły opinie na temat projektu Strategii wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko:

- Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem nr DN-NS.9012.154.2016 z 4 lutego 2016 r. (data wpływu do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu: 5 luty 2016 r.),
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem nr WOO-III.410.12.2016.MM.1 z 5 lutego 2016 r. (data wpływu do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu: 10 lutego 2016 r.).

Na podstawie ww. opinii do Prognozy oddziaływania na środowisko wprowadzono właściwe korekty, a także zweryfikowano część zapisów, zgodnie z uwagami zawartymi w przesłanych opiniach.

2.4 Zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu

Zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu (Marszałek Województwa Wielkopolskiego) zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami działu III rozdział 1 i 3 ustawy.

Ogłoszenie Marszałka Województwa Wielkopolskiego o przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku” opublikowano 22 czerwca 2015 roku:

- w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.umww.pl (dział: Ogłoszenia),
- na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego: www.umww.pl (dział: Aktualności Sejmiku i Urzędu),
- w dzienniku o zasięgu regionalnym (publikacja w „Głosie Wielkopolskim”),
- na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu przy al. Niepodległości 34.

Ogłoszenie o przystąpieniu do konsultacji społecznych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii opublikowano 7 stycznia 2016 r.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.umww.pl (dział: Ogłoszenia),
- na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego: www.umww.pl (dział: Aktualności Sejmiku i Urzędu),
- w dzienniku o zasięgu regionalnym (publikacja w „Głosie Wielkopolskim”),

- na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu przy al. Niepodległości 34.

Konsultacje społeczne projektu „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko projektu Strategii trwały 21 dni. Stosowne dokumenty udostępnione zostały w siedzibie Departamentu Sportu i Turystyki (al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań), na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu (www.umww.pl) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (www.bip.umww.pl). Uwagi i wnioski można było składać od 7 stycznia 2016 roku do 28 stycznia 2016 roku włącznie, w sposób określony w art. 40 ustawy, to jest:

- w formie pisemnej,
- ustnie do protokołu,
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym.

W przewidzianym terminie nie zgłoszono żadnych uwag lub wniosków do Prognozy oddziaływania na środowisko.

3. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

3.1 Ustalania zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko

Projekt „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku” zawiera (z założeń) ogólne zapisy celów strategicznych i operacyjnych oraz działań, które mogą obejmować szereg przedsięwzięć o charakterze jednostkowym dotyczących funkcjonowania i rozwoju turystyki przy wykorzystaniu istniejącej i/lub projektowanej infrastruktury turystycznej oraz zagospodarowania turystycznego. Brak jest podstawowych parametrów przedsięwzięć, takich jak lokalizacja, typ oraz skala, czy też powierzchnia zabudowy, stąd nie ma możliwości określenia natężenia danego oddziaływania na środowisko. Tak sformułowana w projekcie Strategii polityka rozwoju pozwala jedynie na dokonanie ogólnej oceny potencjalnych oddziaływań na środowisko.

Analizę i ocenę stanu środowiska Wielkopolski wykonano na podstawie danych państwowego monitoringu środowiska na poziomach krajowym i regionalnym, danych statystycznych, opracowań kartograficznych oraz w oparciu o literaturę specjalistyczną. Analiza stanu środowiska pozwoliła na identyfikację najważniejszych problemów ochrony środowiska w województwie oraz określenie

trendów zmian w środowisku. W odniesieniu do realizacji projektu Strategii za najważniejsze problemy środowiskowe, istotne z punktu rozwoju turystyki, uznano:

- brak planów ochrony dla wymaganych prawem form ochrony przyrody i planów zadań ochronnych dla wyznaczonych obszarów Natura 2000, co uniemożliwia m. in. wskazanie obszarów realizacji określonych działań ochronnych oraz obszarów lub miejsc zagospodarowania turystycznego, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, sposoby ich eliminacji,
- brak spójnego, ciągłego przestrzennie systemu przyrodniczego zapewniającego skuteczną ochronę cennych walorów przyrodniczych jak i zachowanie powiązań przyrodniczych,
- niska lesistość Wielkopolski 25,7% (przy średniej krajowej 29,4%), a także dominujący gatunek w lasach sosny zwyczajnej (ok. 80%),
- zachodzące zmiany stanu środowiska przyrodniczego o różnej formie i intensywności przede wszystkim w zakresie wód powierzchniowych, jakości powietrza oraz klimatu akustycznego,
- występowanie zjawisk i konfliktów przestrzennych wynikających z eksploatacji złóż węgla brunatnego we wschodniej Wielkopolsce, intensywnie rozwijającego się rolnictwa w południowo-zachodniej części województwa, intensywnych procesów urbanizacyjnych w Poznaniu i jego okolicach oraz w Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i ich okolicach,
- występowanie miejsc degradacji środowiska, w tym szczególnie terenów po eksploatacji kopalni metodą odkrywkową, przede wszystkim węgla brunatnego w rejonie Konina i Turku, powodujące przekształcenia rzeźby terenu, zmiany w stosunkach wodnych, degradację gleb oraz zanieczyszczenia atmosfery.

Ważnym elementem prac nad Prognozą było wykonanie oceny zgodności postanowień projektowanego dokumentu ze strategicznymi celami ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju określonymi w dokumentach międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych. Jak stwierdzono, Strategia, określając politykę rozwoju gospodarki turystycznej, jest elementem polityki zrównoważonego rozwoju województwa. Jednocześnie projekt dokumentu zawiera bezpośrednie i pośrednie odniesienia do ochrony środowiska. Realizacja ustaleń projektu Strategii będzie zatem działaniem wpisującym się w politykę ochrony środowiska i nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych elementów środowiska.

Jako że podlegający ocenie projekt Strategii jest dokumentem ogólnym, ocena oddziaływania na środowisko mogła mieć jedynie charakter jakościowy. Na tym etapie nie było możliwe wykonanie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko wszystkich ustaleń dokumentu, gdyż nie precyzują one szczegółowo opisów działań i planowanych lokalizacji. Niemniej jednak, na podstawie celów rozwojowych oraz zapisanych w nich rodzajach działań, możliwe było wskazanie istotnych aspektów

środowiskowych. W ocenie tej możliwe było określenie potencjalnych oddziaływań, ich charakteru oraz spodziewanych skutków pozytywnych lub negatywnych.

Ocenie poddano zarówno obecny stan środowiska przyrodniczego, jak i wpływ realizacji celów projektu dokumentu na środowisko z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Zidentyfikowane na podstawie tej oceny potencjalne oddziaływania generowane przez realizację celów Strategii na środowisko przyrodnicze przedstawiono w sposób opisowy.

Analiza potencjalnych znaczących oddziaływań realizacji projektu „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku” na poszczególne elementy środowiska pozwoliła stwierdzić, że:

- przeważać będą pozytywne oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego; będą to zarówno oddziaływania bezpośrednie, jak i pośrednie, w większości średnio i długoterminowe; wpłyną one na poprawne funkcjonowanie środowiska przyrodniczego i zapewnią jego odpowiednią jakość,
- przeważające będą skutki pozytywne, które wiążą się ze wzrostem atrakcyjności turystycznej regionu, zapewnieniem dogodnych warunków do życia i pobytu w Wielkopolsce, rozwojem terenów atrakcyjnych turystycznie, rozwojem wielokulturowej tożsamości społeczeństwa, lokalnej i ponadlokalnej współpracy w dziedzinie turystyki itp.,
- może nastąpić pobudzanie aktywności gospodarczej – turystycznej, wyrównywanie standardów życia społeczności lokalnych, w szczególności w zakresie powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych; stworzy ona dalsze możliwości dla rozwoju turystyki, rekreacji i będzie korzystna dla pogłębienia więzi społecznych; umożliwi także osobom z niepełnosprawnością uprawianie turystyki i krajoznawstwa,
- szereg elementów środowiska przyrodniczego nie będzie w ogóle objętych oddziaływaniem lub oddziaływanie to będzie nieznaczące,
- dużą zmiennością w oddziaływaniach na stan środowiska przyrodniczego, charakteryzują się cele i działania związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury regionu oraz jego dalszą aktywizacją turystyczną.

Realizacja ustaleń projektu Strategii ma charakter prospołeczny, ukierunkowany na rozwój Wielkopolski, podniesienie atrakcyjności turystycznej, a tym samym polepszenie jakości życia mieszkańców oraz wzrost jakości usług. Realizacja ustaleń dokumentu wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobraz, umożliwiając ich zachowanie dla przyszłych pokoleń.

W projekcie Strategii, w ramach celów strategicznych i operacyjnych, określone zostały działania, które uwzględniają rozwiązania zmierzające do zapobiegania, ograniczania i kompensacji

przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko. Wskazane w dokumencie kierunki interwencji, które oceniono jako korzystne (pozytywne) dla środowiska w zakresie poszczególnych jego elementów, należy traktować jako szeroko pojęte działania związane z zapobieganiem lub zmniejszaniem zagrożeń i negatywnych tendencji środowiskowych. Natomiast wspieranie zamierzeń inwestycyjnych zarówno w infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną, jak i towarzyszącą jej infrastrukturę komunikacyjną i techniczną, ocenione w Prognozie jako mało korzystne lub niekorzystne dla środowiska (w tym szczególnie dla wód powierzchniowych i podziemnych) wymaga podjęcia działań, dla których wskazane jest określenie rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących.

Poprawa stanu środowiska przyrodniczego jest istotnym czynnikiem warunkującym rozwój różnych form turystyki, a deficyty istniejące w tym zakresie stanowią niejednokrotnie barierę turystycznego wykorzystania danego waloru. Na poprawę i ochronę środowiska przyrodniczego, w tym również na ograniczanie i zapobieganie negatywnym wpływom rozwoju turystyki na środowisko, w sposób bezpośredni wpłynie realizacja celu operacyjnego I.4.5 „Poprawa stanu środowiska przyrodniczego, w tym poziomu wód w akwenach, rzekach i ciekach wodnych”. Działania uwzględniające rozwiązania zmierzające do zapobiegania, ograniczania i kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań nie tylko na środowisko przyrodnicze, ale także środowisko kulturowe, krajobraz, a również zdrowie i życie ludzi, zawarto również w innych celów strategicznych i operacyjnych.

Ponadto do istotnych działań wspomagających zapobieganie, ograniczanie i kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko zaliczyć można również te, odnoszące się do podnoszenia świadomości ekologicznej i kompetencji zawodowych (cele operacyjne II.2.1 i II.2.2) wszystkich, którzy zaangażowani są bezpośrednio i pośrednio w rozwój turystyki w województwie, a także tych, którzy z produktów turystycznych korzystają. Szczególne znaczenie ma również realizacja celu operacyjnego II.3.1. „Tworzenie przyjaznych warunków do rozwoju nowoczesnego biznesu turystycznego i okoturystycznego, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw”. Z kolei działania z zakresu rozwoju i zastosowania nowych technologii (cel operacyjny III.1 i cel operacyjny III.2) w celu promocji i dystrybucji produktów turystycznych, a także zarządzania regionem w ujęciu turystycznym, pomoże w integracji działań podejmowanych przez szeroki wachlarz podmiotów, które mają na celu również dążenie do eliminowania negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zgodnie z analizami przeprowadzonymi w Prognozie, w wyniku realizacji Strategii nastąpią zmiany sfery środowiskowej o różnej intensywności. Rozwiązywanie ewentualnych konfliktów, formułowanie wymogów oraz nakazów i szczegółowych warunków realizacji będzie następowało na etapie procedur przewidzianych dla sporządzania planów i programów oraz realizacji

przedsięwzięć. Projekt Strategii nie wyznacza ram realizacji przedsięwzięć, przez co rozumie się parametry inwestycyjne takie jak: lokalizacja, typ oraz skala czy też powierzchnia zabudowy. Wskazanie konkretnych i racjonalnych rozwiązań alternatywnych jest praktycznie niemożliwe. Wdrażanie dokumentu może wymagać procesu inwestycyjnego i przeprowadzenia procedury administracyjnej zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Należy zakładać więc, iż ich realizacja poprzedzona zostanie postępowaniem zapewniającym wybór najkorzystniejszych dla środowiska wariantów lokalizacyjnych i technicznych, a także wskazaniem właściwych zabezpieczeń środowiska.

3.2 Opinie właściwych organów

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pozytywnie zaopiniował projekt Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (pismo nr DN-NS.9012.154.2016 z 4 lutego 2016 r.).

Zgodnie z zaleceniami wskazanymi w opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo nr WOO-III.410.12.2016.MM.1 z 5 lutego 2016 r.) w Prognozie oddziaływania na środowisko dokonano następujących zmian i uzupełnień:

- rozszerzono opis rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, mogących być rezultatem realizacji ustaleń Strategii,
- w odniesieniu do kierunków działań związanych z rozwojem turystyki wodnej, wskazanych w celach operacyjnych I.4.1 oraz I.4.3, dokonano stosownej analizy i oceniono wpływ ww. inwestycji na środowisko; przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie ewentualnych negatywnych oddziaływań tych inwestycji na środowisko,
- wskazano cele środowiskowe wyznaczone dla jednolitych części wód oraz przeanalizowano potencjalne oddziaływania realizacji ustaleń projektu Strategii na jednolite części wód,
- określono, przeanalizowano i oceniono wpływ realizacji ustaleń Strategii na klimat (w tym mikroklimat), w szczególności na kształtowanie się warunków termicznych, anemometrycznych, wilgotnościowych,
- w rozdziale 4.4.2 Prognozy określono aktualny stan wód podziemnych,
- rozwinięto zapisy streszczenia Prognozy w taki sposób, by zawierało najważniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach Prognozy,
- podano aktualny dziennik ustaw, w którym została opublikowana ustawa o ochronie przyrody.

3.3 Zgłoszone uwagi i wnioski

Nie zgłoszono żadnych uwag i wniosków do Prognozy oddziaływania na środowisko.

3.4 Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Województwo wielkopolskie nie jest położone w obszarze przygranicznym, nie występuje więc transgraniczne oddziaływanie w rozumieniu Konwencji z Espoo o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, a także w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym nie przeprowadzono transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3.5 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Projekt „Strategii rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku” zawiera propozycje rozwiązań metodyczno-organizacyjnych systemu wdrażania i monitorowania realizacji Strategii. Umożliwi to dokonywanie analiz stopnia osiągnięcia celów projektowanego dokumentu oraz pozwoli formułować ewentualne rekomendacje do zmian w jego zapisach. Projekt dokumentu zawiera propozycję utworzenia pełnego systemu, obejmującego monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji oraz ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Analiza realizacji opierać się będzie na gromadzeniu, opracowywaniu i przekazywaniu informacji przydatnych w zarządzaniu rozwojem turystyki w województwie wielkopolskim. Monitoring realizacji celów strategicznych opierać się będzie na miernikach określonych dla każdego z nich, które podlegać będą bieżącej obserwacji. Ewaluacja oznaczać będzie z kolei coroczną ocenę stopnia osiągnięcia celów Strategii.

Dodatkowo w Prognozie wskazano zestaw wskaźników (wraz z częstotliwością monitorowania) proponowanych do zastosowania w celu monitorowania zmian w środowisku, mogących być skutkiem realizacji Strategii.

4. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Projekt Strategii przedstawia wizję rozwoju w zakresie gospodarki turystycznej, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem

równowagi przyrodniczej. Turystyka jest specyficznym rodzajem działalności gospodarczej, polega na szczególnym sposobie korzystania z jednego z trzech podstawowych czynników wytwórczych, jakim oprócz pracy i kapitału ludzkiego jest środowisko przyrodnicze. To właśnie różnorodne zasoby i walory przyrodnicze wraz z dziedzictwem kulturowym, dogodne położenie oraz dobra dostępność komunikacyjna stanowią podstawę do skutecznego programowania rozwoju turystyki w Wielkopolsce. W celu pełnego wykorzystania tego potencjału turystycznego niemożliwe jest uniknięcie przekształcania i oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Ważne jest jednak, aby planowane inwestycje uwzględniały uwarunkowania przyrodnicze i respektowały potrzebę ochrony środowiska.

Dokonana analiza i ocena potencjalnego wpływu realizacji celów projektu Strategii na środowisko przyrodnicze, pozwoliły stwierdzić, że uwzględnione zostały zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, zgodnie z obowiązującym prawem. Realizacja zapisanych działań przyczyni się do poprawy atrakcyjności i konkurencyjności turystycznej regionu, co wpłynie m.in. na poprawę estetyzacji przestrzeni w miastach, miasteczkach i na wsiach, zachowanie krajobrazów, a także poprawę stanu elementów środowiska przyrodniczego i rozwój gospodarczy regionu.

W przypadku braku realizacji projektu Strategii zmiany środowiska będą następować zgodnie z trendami i zjawiskami zachodzącymi obecnie. Stan środowiska nie zmieni się, a poszczególne elementy środowiska (w związku z niemożliwością realizacji wizji i misji rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku) nie będą ulegały zmianie na lepsze. Tym samym województwo nie realizowałoby wytycznych określonych w dokumentach strategicznych Unii Europejskiej oraz dokumentach krajowych, a zatem nie realizowałoby polityki w zakresie ochrony środowiska.

„Strategia rozwoju turystyki w województwie wielkopolskim do 2020 roku” przygotowana została w układzie jednowariantowym. Kształt dokumentu, strukturę i układ celów wypracowano na podstawie diagnozy turystyki w województwie wielkopolskim oraz konsultacji z przedstawicielami samorządów lokalnych, środowisk naukowych i organizacji pozarządowych. Uznać należy, iż rozpatrywanie wariantów alternatywnych miało więc miejsce w toku opracowywania dokumentu. Jako sytuację alternatywną należy przyjąć wariant zaniechania działań Samorządu Województwa Wielkopolskiego w tym zakresie. Oznacza to, że na poziomie regionalnych dokumentów strategicznych obowiązywać będzie jedynie „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”, która w sposób ogólny odnosi się do zagadnień turystyki. Nie ma możliwości odstąpienia od prowadzenia polityki rozwoju województwa, na którą składa się m.in.: tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, racjonalne korzystanie z zasobów przyrody

oraz kształtowanie środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalne wykorzystywanie, promocja walorów i możliwości rozwojowych województw. Wykonywanie zadań związanych z rozwojem regionalnym na obszarze województwa należy do samorządu województwa.

Rozpatrywanie tego wariantu zakłada, że działania podmiotów publicznych i prywatnych w sferze turystyki będą miały charakter incydentalny i indywidualny. Wiązać się to może z trudnym do oszacowania wzrostem negatywnych oddziaływań na środowisko, krajobraz oraz jakość przestrzeni. Można więc sądzić, że zaniechanie działań związanych z wdrożeniem Strategii przyczyni się do pogorszenia sytuacji w najistotniejszych zidentyfikowanych problemach województwa w zakresie zrównoważonego rozwoju turystyki.